

12. februar 2018

Sag nr. 18/1071

Dok.nr. 13754/18

thpe

Strategi for udvikling af ældreområdet og anvendelse af midler der tilføres området

Indhold

1. Indledning	3
2. Anbefalinger	3
3. Finansloven for 2018	4
3.1 Bedre vilkår for ældre.....	4
3.2 Støtte til pårørende.....	5
3.3 Støtte til at styrke indsatsen for at borgere kan opleve en værdig død.....	5
4. Nuværende strategier på ældreområdet i Varde Kommune	5
5. Strategiske overvejelser om anvendelse af midlerne.....	7
6. Problemstillinger ved anvendelse af midler til bedre vilkår for ældre	7
7. Hvor er udviklingsbehovet og –potentialet?	8
7.1 Ansætte andre faggrupper på ældreområdet.....	8
7.2 ”Træning i arbejdstiden” udbredes til hele ældreområdet.....	9
7.3 Udvide antallet af daghjemsplasser – til demensramte og andre.....	9
7.4 Overgå til fuldt ud at anvende elektronisk dokumentation på ældre- og sundhedsområdet.....	10
7.5 DÆMP-patienter besøges indenfor 24 timer, efter at de er kommet hjem fra sygehus.....	10
7.6 Forbedret hygiejne i forbindelse med håndtering af hjælpemidler.....	11
7.7 Styrkelse af åbne dagtilbud på plejecentre	11
7.8 Styrkelse af forebyggende sundhedstilbud.....	11
8. Forslag til anvendelse af puljer.....	11
8.1 Puljen til bedre vilkår for ældre.....	11
8.2 Omstillings- og demografipuljen.....	14
8.3 Forslag der kan gennemføres senere.....	15
Noter	16
Bilag 1 Anvendelse af værdighedsmidlerne i 2018	17
Bilag 2 Anvendelse af Omstillings- og demografipuljen 2018	18

1. Indledning

Finansloven for 2018 tilføjer ca. 6 mio. kr. til ældreområdet i Varde Kommune. Det giver mulighed for strategiske overvejelser om udvikling af ældreområdet i Varde Kommune. Midlerne består af tre komponenter: 5 mio. kr. til "bedre vilkår for ældre". 522.000 kr. til bedre støtte til pårørende. Og 522.000 kr. til at styrke arbejdet med, at borgere kan opleve en værdig død.

Anvendelse af midlerne skal ses i sammenhæng med anvendelsen af værdighedsmidlerne og også i sammenhæng med brug af midler fra Varde Kommunes "Omstillings- og demografipulje".

Værdighedsmidlerne udgør for Varde Kommunes vedkommende ca. 10 mio. kr. Fem af disse er anvendt til at sikre, at serviceniveauet i hjemmeplejen kan opretholdes på trods af, at der er flere ældre. En mio. anvendes til Kompasklubben – et dagtilbud til yngre demensramte. Og en mio. anvendes til at styrke normeringerne på kommunens tre demenseheder. En samlet oversigt over anvendelse af værdighedsmidlerne i 2018 ses i bilag 1.

Omstillings- og demografipuljen er en pulje byrådet har afsat, så Udvalget for Social og Sundhed kan prioritere initiativer, der kan imødegå det pres mod stigende udgifter, som må forventes i de kommende år som følge af det stigende antal ældre. Puljen er på 4,1 mio. kr. Det er bl.a. besluttet, at anvende 1,3 mio. kr. til at styrke døgnrehabiliteringsfunktionen på plejehjemmet Carolineparken, at anvende 0,5 mio. kr. til at styrke demenskoordinatorfunktionen, samt at anvende 0,5 mio. kr. til en forøgelse af tilskuddet til Café Paraplyen. En detaljeret oversigt over de beslutninger, der foreløbig er truffet om anvendelse af midlerne i omstillings- og demografipuljen ses i bilag 2.

2. anbefalinger

Forvaltningen anbefaler at følgende forslag gennemføres:

Flere personaleressourcer i aftenvagte på plejehjem ved at tilbyde allerede ansatte flere timer.

Der ansættes sygeplejersker i de fire ældreområder med det formål at højne den faglige kvalitet.

Træning i arbejdstiden udrulles på hele ældreområdet. Målet hermed er dels at styrke ældreområdet i Varde Kommune, som et attraktivt sted at søge arbejde og vedblive med at være ansat. Dels at fremme medarbejdernes sundhed og i forlængelse heraf begrænse sygefraværet.

En udvidelse af antal daghjemsplasser for demensramte. Hermed kan man understøtte borgernes udtalte ønske om, at deres demensramte partner kan bo i eget hjem så længe som muligt. Og man kan begrænse efterspørgslen efter plejeboliger.

At ældre medicinske patienter, der modtager hjemmeplejen inden indlæggelse på sygehus, besøges indenfor 24 timer, efter at de er kommet hjem fra sygehus.

Anskaffelse af desinfektionsrobotter til rengøring af hjælpemidler med det formål at begrænse spredning af sygdomme og bakterier.

3. Finansloven for 2018

Finansloven for 2018 tilføjer ca. 5 mio. kr. til Varde Kommune til "bedre vilkår for ældre". Hertil kommer at Varde Kommune får tilført 522.000 kr. til aflastning af "ægtefæller og pårørende, der passer en person med nedsat fysisk eller psykisk funktionsniveau". Videre får Varde Kommune tilført 522.000 kr. til "at understøtte [kommunens] arbejde med at sikre ældre en værdig afslutning på livet. Uanset om den ældre bor på plejehjem eller i eget hjem".

3.1. Bedre vilkår for ældre

Det hedder i afsnittet om "bedre vilkår for ældre" i aftalen om finansloven, at:

"Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at afsætte 500 mio. kr. årligt til et løft af ældreområdet til en bedre bemanning i hjemmeplejen og på plejehjem, plejecentre og friplejehjem.

Aftalepartierne ønsker, at midlerne i videst muligt omfang, og under hensyntagen til medarbejdernes ønsker, anvendes til at opjustere arbejdstiden for deltidsansatte medarbejdere og ansættelse af nye medarbejdere i fuldtidsstillinger på plejehjem mv. og i hjemmeplejen. Midlerne kan således anvendes til ansættelse af nye medarbejdere samt opjustering af arbejdstiden for eksisterende medarbejdere og fordeles mellem kommunerne på baggrund af en objektiv fordelingsnøgle for udgiftsbehovet på ældreområdet.

Kommunerne skal primo 2018 indsende en redegørelse til Sundheds- og Ældreministeriet for den planlagte anvendelse af 2018-midlerne.

Med henblik på at understøtte en lokal udvikling, hvor flere medarbejdere får mulighed for at arbejde på fuld tid og bidrage med deres fulde potentiale, skal kommunerne derudover indsende en redegørelse for den lokale indsats for at sænke sygefraværet og øge den gennemsnitlige arbejdstid for medarbejderne på ældreområdet. Redegørelsen indsendes sammen med dokumentationen for den planlagte anvendelse af 2018-midlerne, og kommunerne gør status for indsatsen ved puljens overgang til bloktilskuddet. Som adgang til at få andel i puljen gøres det i 2018 obligatorisk for kommunerne at indsende redegørelserne."

Som det fremgår, skal midlerne til bedre vilkår for ældre anvendes på ældreområdets kerneområder: Bedre bemanning i hjemmeplejen og på plejehjem og plejecentre.

Videre fremgår det, at der lægges vægt på at opjustere arbejdstiden for deltidsansatte, og at nye medarbejdere ansættes i fuldtidsstillinger. Og endelig at der skal arbejdes på at sænke sygefraværet (note 1).

Der stilles krav om indsendelse af en årlig status. Der skal herudover indsendes en samlet evaluering af de støttede projekter i forlængelse af projekternes ophør. Fra 2022 vil midlerne blive tilført kommunerne via det generelle bloktilskud.

Som det bemærkes, er anvendelsesområdet for de midler, der er afsat til bedre vilkår for ældre forholdsvist snævert. *Det kan derfor være en taktisk overvejelse, om udvalget ønsker at flytte nogle af de udgifter, der er tænkt finansieret af omstillings- og demografipuljen, således at de i stedet finansieres af midlerne til bedre vilkår for ældre. Det vil frigøre midler i omstillings- og demografipuljen, som udvalget har frie hænder til at disponere over.*

3.2. Støtte til pårørende

Kommunen er mere frit stillet for så vidt angår anvendelsen af midler til aflastning af "ægtefæller og pårørende, der passer en person med nedsat fysisk eller psykisk funktionsniveau", end det er tilfældet med midlerne til "bedre vilkår for ældre". Midlerne til aflastning og støtte til pårørende tilføres nemlig til kommunens bloktilskud. Der skal således ikke indsendes redegørelser til staten for anvendelse af midlerne. Det beløb, der er afsat i finansloven, tilfører 522.000 kr. til Varde Kommune i 2018 og følgende år.

Blandt mulige tiltag, der kan finansieres af midlerne, kan nævnes:

- Udvidelse af daghjemsplasser, jf. ovenfor.
- Styrkelse af (demens-)konsulentfunktioner overfor pårørende.
- Faglig støtte til andre aktørers arbejde med pårørende. Der kan være tale om støtte til frivillige organisationer, kirker, Frivillighuset mv.
- Uddannelse af medarbejdere så de bliver bedre i stand til at inddrage pårørende.
- Afsætte tid til samarbejde med pårørende til beboere på plejehjem (og til brugere i hjemmeplejen).

Det kan være en mulighed at flytte finansieringen af den udvidelse af demenskonsulentfunktionen, der betales af midler i Omstillings- og demografipuljen, således at den finansieres af det forøgede bloktilskud. Det skal dog understreges, at der i så fald kun i meget begrænset omfang vil være mulighed for at finansiere andre tiltag til styrkelse af indsatsen overfor pårørende.

Da midlerne til bedre støtte til pårørende tilføres til bloktilskuddet, foreslås det, at stillingtagen til anvendelse af midlerne afventer en strategi for arbejdet med bedre støtte til pårørende og i forlængelse heraf en nærmere bearbejdning af forslag til anvendelse af midlerne.

3.3. Støtte til styrke indsatsen for at borgere kan opleve en værdig død

Også her er kommunen friere stillet for så vidt angår anvendelse af midlerne, idet der er tale om midler, som tilføres til kommunen via bloktilskuddet. Varde Kommune får permanent 522.000 kr. til at styrke arbejdet med, at borgere kan opleve en værdig død.

Aktuelt indgår Varde Kommune i et fireårigt projekt finansieret af Sundhedsstyrelsen om "En værdig død". Projektet afsluttes i løbet af 2018. *Det foreslås, at der tages stilling til anvendelse af de 522.000 kr., når evalueringen af projektet foreligger – formentligt i tredje kvartal 2018.*

4. Nuværende strategier på ældreområdet i Varde Kommune

Ældreområdet i Varde Kommune er karakteriseret ved,

- at der i 2017 *ikke* har været pres på visitationens budget, hvilket bl.a. skal ses i lyset af, at der fra værdighedsmidlerne er tilført ca. 5 mio. kr. til budgettet,
- at der er en endog meget høj belægningsgrad for boligerne i de 12 plejecentre, men at det er muligt at overholde ventetidsgarantien på to måneder (note 2),
- at der er i de seneste tre år har været et nogenlunde konstant antal brugere og visiterede timer i hjemmeplejen – trods et stigende antal ældre,
- at vi sammenlignet med andre kommuner har mange midlertidige pladser, hvilket formentligt er med til at begrænse behovet for varige plejeboliger,

- at området drives effektivt, hvilket i 2017 blev bekræftet af konsulenthuset Implements analyser af området,
- at der er stor tilfredshed blandt brugerne.

På ældreområdet arbejdes der ud fra følgende strategiske arbejdsformer og tiltag:

- Fra visitationens side lægges der vægt på tidlig indsats, og på at indsatser er helhedsorienterede. Borgernes rehabiliteringspotentiale tænkes konsekvent ind i de visitationer, som foretages.
- I arbejdet med Varde som en demensvenlig kommune har et væsentligt indsatsområde været at understøtte pårørendes ønsker og mulighed for, at den demensramte ægtefælle kan forblive i eget hjem så længe som muligt.
- Vi har formentligt den mest ambitiøse uddannelsesstrategi i landet for så vidt angår plejepersonalets uddannelsesniveau: Ambitionen er, at omkring trefjerdedele af de ansatte ved udgangen af 2022 har en uddannelse som social- og sundhedsassistent, mens kun en fjerdedel har den korterevarende uddannelse som social- og sundhedshjælper.
- Der arbejdes med en plan for systematisk kompetenceudvikling af plejepersonalet. Målet er at sikre, at alle medarbejdere har samme viden om en række nøgleområder i kernefagligheden: Mund- og tandpleje, forflytninger, demens osv.
- Der arbejdes systematisk – og i samarbejde med HR-afdelingen – på at begrænse at sygefraværet. Bl.a. er der stor opmærksomhed på et kontinuerligt fokus på opfølgning på både lang- og korttidsfravær. Et nyt tiltag på området er "Træning i arbejdstiden". Se mere om dette projekt nedenfor.
- Kvalitetsudvikling er der indenfor det seneste års tid sat et stærkt fokus på, især via kommunens deltagelse i projekt "I Sikre Hænder", som er et tiltag, der faciliteres af Dansk Selskab for Patientsikkerhed. På nuværende tidspunkt arbejdes der i fire pilotprojekter i kommunen med sikker medicinering, begrænsning af behovet for gendispensering af medicin og på at forebygge tryksår. Senere skal der arbejdes med flere kliniske områder, og erfaringerne fra pilotprojekterne skal udbredes til hele kommunen.
- Fra årsskiftet er døgnrehabiliteringsafsnittet på plejehjemmet Carolineparken i Varde blevet styrket. Afsnittet rummer nu også korttids vurderingspladser, og der er ansat yderligere en sygeplejerske, så der nu er to sygeplejersker i afsnittet. Målet med afsnittet er at forebygge indlæggelser og at sikre en hurtig og kvalificeret afklaring af borgernes behov for hjælp og deres rehabiliteringspotentiale. Afsnittet er et væsentligt led i styrkelsen af kommunens indsats i det nære sundhedsvæsen.

Skal man sammenfatte den strategiske tænkning, der arbejdes ud fra i Varde Kommune, kan det gøres i følgende udsagn:

- God faglig og brugermæssig kvalitet er ofte den billigste løsning på lang sigt.
- Kommunen har en interesse i at understøtte borgernes ønske om at blive i eget hjem længst muligt, idet det ofte også er den billigste løsning.
- Det skal være attraktivt at arbejde på ældreområdet i Varde Kommune.

Behovet for at have fokus på at være en attraktiv arbejdsplads er øget i de seneste måneder i takt med, at det er blevet vanskeligere at rekruttere social- og sundhedsuddannede medarbejdere.

5. Strategiske overvejelser om anvendelse af midlerne

Tilførsel af 6 mio. kr. kalder på strategiske overvejelser om udvikling af ældreområdet. Disse overvejelser skal ses i sammenhæng med øvrige midler, som udvalget råder over, herunder primært "Omstillings- og demografipuljen".

I sådanne prioriteringsovervejelser kan indgå forskellige hensyn. Disse kan fx være:

- Et ønske om at hæve normeringerne for at skabe bedre kvalitet i plejen.
- Et ønske om at fremme det kommunale ældre- og sundhedsområdes rolle i det nære sundhedsvæsen fx ved at hæve kompetenceniveauet.
- Et ønske om at investere i tiltag der på længere sigt kan være med til at begrænse udgifter.
- Et personalepolitisk hensyn om at fremme medarbejderes arbejdsmiljø og sundhed for dermed at fremme rekruttering og fastholdelse og reducere sygefraværet.

Forvaltningen har udarbejdet en lang række forslag til anvendelse af midlerne. Disse er beskrevet i nærværende notat, som også – i afsnit 7 – indeholder et konkret forslag til prioritering.

6. Problemstillinger ved anvendelse af midler til bedre vilkår for ældre

Finanslovsparternes ønske om at skabe bedre vilkår for ældre kræver tilførsel af flere timer til medarbejdere på kerneområderne plejehjem og hjemmepleje.

Der er umiddelbart én meget stor udfordring i forhold til at realisere dette ønske: Manglen på social- og sundhedsmedarbejdere, især assistenter.

Det er givetvis derfor, at der i finanslovsaftalen peges på muligheden for at tilbyde allerede ansatte flere timer. Det er dog en mulighed, det ikke nødvendigvis er enkelt at realisere. For det første er det måske tvivlsomt, hvor mange ansatte der ønsker flere timer. Der er dog ingen tvivl om, at der er nogen ansatte, som gerne vil have flere timer. Men for det andet kan det være svært – især i hjemmeplejen – at kunne tilbyde medarbejdere flere timer, når der også skal tages hensyn, både til at vi skal have flest medarbejdere på arbejde, når borgerne har behov for det, og til retningslinjer for arbejdstilrettelæggelse (fx at delte vagter skal undgås). I hjemmeplejen har det således ikke været muligt at tilbyde ret mange stillinger med en høj ansættelsesbrøk.

Til gengæld er det vurderingen, at det vil være muligt at tilbyde ansatte på plejehjem flere timer. Og det er vurderingen, at det ud fra både faglige og arbejdsmiljømæssige betragtninger vil give god mening at øge normeringen i aftenvagter på plejehjem. Konkret er der regnet på at øge normeringen med én time pr. bolig pr. uge. Forslaget omfatter ikke demensenheder og heller ikke døgnrehabiliteringsafsnittet på Carolineparken. Det skyldes, at disse enheder er tilgodeset med værdighedsmidlerne (demensenhederne) og via omstillings- og demografipuljen (døgnrehabiliteringsafsnittet).

Forslaget om at forøge normeringen i aftenvagten er begrundet i, at dette kan bidrage til at skabe mere liv og aktivitet i aftentimerne og til bedre relationer med pårørende. Videre er vurderingen, at normeringen i aftenvagten er så lav, at den lægger et pres på arbejdsmiljøet. I en tid med mangel på arbejdskraft kan det føre til vanskeligheder med at fastholde medarbejdere, der arbejder i aftenvagten. (Det kan oplyses, at på nuværende tidspunkt er det uhyre vanskeligt at rekruttere medarbejdere til jobs i aftenvagter).

Udgiften til at realisere forslaget vil være ca. 5,7 mio. kr., når der skal være tale om en times ekstra tilstedeværelse hver dag. Det svarer til en forøgelse af normeringen i aftenvagten på 16-17 procent.

En anden vej til at nå målet om bedre vilkår for ældre er at ansætte medarbejdere med en anden faglig baggrund i udvalgte funktioner på ældreområdet, jf. nedenfor.

Det skal understreges, at de to veje til målet ikke skal opfattes som modsætninger. De kan supplere hinanden.

7. Hvor er udviklingsbehovet og -potentialet?

Varde Kommune har et godt fungerende ældreområde. Men naturligvis er der fortsat et udviklingspotentiale. I dette afsnit peges der på nogle områder, hvor det på kort sigt kan overvejes at realisere potentialet – og som de midler, der tilføres via finansloven, vil gøre det muligt at realisere.

7.1 Ansætte andre faggrupper på ældreområdet

På ældreområdet er det næsten udelukkende sosu-medarbejdere, der er ansat. Den faggruppe vil vedblive med at være langt den største i de kommende år. Men det kan overvejes at supplere sosu-personalet med andre faggrupper. Et forslag er ansættelse af sygeplejersker på plejehjem. I første omgang vil det være relevant at få sygeplejersker fast tilknyttet til enheder med midlertidige pladser. Et andet forslag kan være ansættelse af ergoterapeuter eller socialpædagoger – fx i daghjem.

Hidtil har der på ældreområdet stort set kun været ansat medarbejdere med social- og sundhedsuddannelser. Begrundelserne for at ansætte andre faggrupper kan være flere: For det første en højnelse af vidensniveauet i den borgernære pleje. For det andet viser erfaringer, at når medarbejdere med forskellige faglige baggrunde skal arbejde sammen, så styrkes refleksionen om, hvordan man bedst løser opgaverne og dermed den løbende udvikling af daglig praksis. For det tredje kan det være en relevant taktisk overvejelse i en situation, hvor det er svært at rekruttere social- og sundhedsuddannede medarbejdere at supplere arbejdsstyrken med andre faggrupper.

Udgiften til denne indsats kan variere – afhængig af omfang og ambitionsniveau.

Et forslag kunne være, at der ansættes én sygeplejerske i hvert af de fire ældreområder i den kommunale ældrepleje, at Blåbjerg Pleje- og Aktivitetscenter, der drives af Danske Diakonhjem, tilføres midler i tilsvarende omfang, således at der i alt bliver ansat sygeplejersker svarende til fire fuldtidsstillinger. Udgiften hertil udgør på årsplan 2.020.000 kr.

Sygeplejerskerne vil få en særlig rolle i forbindelse med de midlertidige pladser på plejecentrene og i forbindelse med den lokale implementering af arbejdet med den kvalitetsudvikling, som bl.a. foregår i projekt "I Sikre Hænder".

Det kan også være relevant at afsætte midler til ansættelse af andre faggrupper (ergoterapeuter, socialpædagoger eller farmakonomer) end sosu-medarbejdere fx i dagfunktioner på plejehjem.

Det anbefales, at forslaget om at ansætte sygeplejersker på plejecentre får højeste prioritet, idet det er vurderingen, at dette kan give et markant løft af den sundhedsmæssige faglighed

på plejecentrene, og at forslaget kan spille en vigtig rolle i udbredelsen og forankringen af kvalitetsarbejdet på ældreområdet.

7.2 "Træning i arbejdstiden" udbredes til hele ældreområdet

I efteråret 2017 har Varde Kommune igangsat et projekt sammen med PenSam og FOA om "Træning i arbejdstiden" på to plejehjem – Carolineparken og Lyngparken. Projektet indebærer, at medarbejdere en gang om ugen træner en halv time i arbejdstiden.

Formålene er at styrke medarbejdernes muskulatur, kondition og velvære samt at begrænse sygefraværet. Projektet skal også ses i den kontekst, som handler om "attraktive arbejdspladser".

Det er tanken at udbrede projektet til øvrige arbejdspladser på ældreområdet i løbet af de kommende to år. Dette kræver midler. Både til projektledelse, til en fysisk træner og i et vist omfang til ekstra tid til medarbejdere. Hermed vil udbredelse af projektet bidrage til opfyldelsen af målet om at tilbyde medarbejdere højere arbejdstid.

Forvaltningen har lavet et overslag over udgifterne ved udbredelse af tiltaget til hele ældreområdet. Overslaget viser, at udgiften i 2018 vil være 1,4 mio. kr. I 2019 vil udgiften være 1,6 mio. kr. og i 2020 1,0 mio. kr. Fra 2021 og følgende år, hvor projektet er fuldt indfaset, og det derfor ikke vil være nødvendigt at kompensere arbejdspladserne for den tid medarbejderne bruger på træning, idet områderne vil have færre udgifter forbundet med sygefravær, vil udgiften være 616.000 kr. Beregningerne fremgår af dok.nr. 193 688 / 17.

Efter tre år tages der på baggrund af en vurdering af erfaringerne og effekterne stilling til om projektet skal videreføres.

7.3 Udvide antallet af daghjemsplasser – til demensramte og andre

Der kan være flere grunde til at udvide antallet af daghjemsplasser. For det første kan det medvirke til at understøtte de pårørendes udtalte ønske om, at deres demensramte partner kan blive så lagt tid som muligt i eget hjem (note 3). For det andet viser en gennemgang af søgemønstre og venteliste til daghjem, at der er venteliste til at komme på daghjem for demensramte. Der er også venteliste til daghjemmet på Carolineparken. For det tredje er det relevant at gøre overvejelser om kapacitet af demensdaghjem netop nu, hvor der i den nærmeste fremtid skal tages stilling til byggerier af plejecenter og plejeboliger til demensramte. Det drejer sig om erstatningsbyggeri for Vinkelvejscentret i Ølgod, hvor det er besluttet, at der skal bygges et nyt plejecenter i Ølgod, og at der skal bygges til ved Lyngparken i Varde.

Der er gennemført en analyse (dok.nr. 10923/18), som viser, at der her og nu er behov for yderligere fire daghjemsplasser målrettet demensramte. I 2020 vil være behov for yderligere en daghjemsplasser og i 2025 yderligere i alt tre daghjemsplasser til demensramte.

På baggrund af ovenstående foreslås det, at der *oprettes fire daghjemsplasser til demensramte ved Lyngparken i Varde, og at der foretages en omlægning af øvrige daghjemsplasser, således at der oprettes to pladser i Carolineparken i Varde, mens der lukkes fire pladser ved Aktivitetscentret i Ølgod og to pladser på Helle Plejecenter*. Baggrunden for omlægningen af daghjemsplasser der ikke er målrettet demensramte er, dels at der er stor søgning til daghjemmet ved Carolineparken, dels at der permanent er ledige pladser på

Aktivitetstcentret i Ølgod og på Helle Plejecenter. *Nettoeffekten af forslaget er en merudgift på 753.300 kr.*

Der er i overslaget indregnet udgifter til opstilling og leje af en pavillon ved daghjemmet i Lyngparken, så man rent fysisk kan rumme flere brugere. Der er dog en vis usikkerhed forbundet med overslaget over etableringsudgiften.

7.4 Overgå til fuldt ud at anvende elektronisk dokumentation på ældre- og sundhedsområdet

Begrundelsen for at overgå til udelukkende at anvende elektronisk dokumentation er, at det vil øge patientsikkerheden. Dels vil medarbejdere basere deres arbejde på opdaterede oplysninger. Dels er der medicinoplysninger, som optræder mere tydeligt elektronisk, end når medicinlister udskrives, hvilket begrænser risikoen for fejl i medicineringen. Omlægning af arbejdsgange vil være en længerevarende indsats, som vil kræve, at der findes midler til ansættelse af en projektleder formentligt i op til et par år. Hertil kommer at der sandsynligvis også vil være udgifter til indkøb af IT-udstyr forbundet med omlægningen.

Det vil være naturligt at gennemføre arbejdet med overgang til fuld elektronisk dokumentation i forlængelse af arbejdet med indførelse af Fælles Sprog III. Dette arbejde afsluttes i løbet af foråret 2018.

Det er en forudsætning for at overgå til udelukkende at arbejde elektronisk, at IT-systemer fungerer stabilt.

Anbefaling:

Det anbefales, at forslaget belyses nærmere:

- *Hvilke arbejdsgange skal ændres? Skal instrukser omskrives? Hvilke afkrydsningsskemaer skal tilpasses den elektroniske dokumentation? Osv., osv.*
- *Hvilke erfaringer er der i andre kommuner?*
- *Hvor store udgifter vil der være til gennemførelse af projektet?*
- *Hvad vil gevinsterne være?*

7.5 DÆMP-patienter besøges indenfor 24 timer, efter at de er kommet hjem fra sygehus

Forslaget indebærer, at ældre medicinske patienter, der modtog hjemmepleje før de blev indlagt, indenfor 24 timer efter at de er kommet hjem fra sygehus, får besøg af en sygeplejerske med henblik på vurdering af behov for justering i medicin, i behov for hjælp mv. I nogle tilfælde vil det være relevant at involvere terapeuter i udredningen.

Forslaget vil spille sammen med "I Sikre Hænder", hvor der i fokusområdet "medicinafstemning" vil blive fokuseret på medicinafstemning ved udskrivelse fra sygehus.

Udgiften til at gennemføre forslaget er beregnet til 347.000 kr. pr. år. Beregningen er baseret på erfaringer fra et lignende tiltag i Herning Kommune. I beregningen er der ikke taget højde for, at man ved at gennemføre udskrivningsbesøg i nogle tilfælde sparer et andet besøg og måske også sygehusindlæggelser. Ligesom der heller ikke er taget højde for andre positive økonomiske effekter af den forbedrede kvalitet, der er ved at gennemføre indsatsen.

7.6 Forbedret hygiejne i forbindelse med håndtering af hjælpemidler

Forvaltningen har udarbejdet et forslag om en forbedret hygiejne i forbindelse med Hjælpemiddeldepotets håndtering af hjælpemidler. Forslaget indebærer bl.a., at de biler, Hjælpemiddeldepotet henter og bringer hjælpemidler i, dagligt desinficeres ved hjælp af desinfektionsrobotter, og at der etableres et lukket rum til desinfektion af hjælpemidler på Hjælpemiddeldepotet. Formålet med forslaget er naturligvis at undgå, at kommunen bidrager til smittespredning. Midlerne er at desinficere hjælpemidler grundigt og at sikre, at hjælpemidler bringes ud til borgerne i desinficerede biler.

Robotterne vil efter behov kunne bruges til desinfektion af lejligheder, som har huset beboere ramt af smitsomme sygdomme.

Der er tale om en engangsudgift på 225.000 kr. og en årlig driftsudgift på 77.000 kr.

Forslaget er beskrevet i dok.nr. 173 007 / 17.

7.7 Styrkelse af åbne dagtilbud på plejecentre

I Varde Kommune anvendes der få midler på ikke-visiterede dagtilbud på plejehjem. Det kan antages, at en styrkelse af åbne dagtilbud vil kunne bidrage til stærkere netværk og mindre ensomhed blandt ældre. Er det tilfældet, vil der være en forebyggende effekt på behovet hjælp – både i form af hjemmehjælp og i form af sundhedsydelser.

7.8 Styrkelse af forebyggende sundhedstilbud

Forvaltningen gør sig løbende overvejelser om styrkelse af forebyggende sundhedstilbud. Der kan fx være tale om faldforebyggelse. En forbedret indsats på dette område kan evt. gennemføres i samarbejde med praktiserende fysioterapeuter.

8. Forslag til anvendelse af puljer

I dette afsnit gives der et overblik over udgifter forbundet med de forslag til forbedringer, der er nævnt undervejs i notatet. Finansieringen kommer fra to kilder: 1) Midlerne fra finansloven til bedre vilkår for ældre. 2) Omstillings- og demografipuljen.

8.1 Puljen til bedre vilkår for ældre

I tabel 1 nedenfor ses de forslag forvaltningen anbefaler bliver prioriteret, når der skal træffes beslutning om anvendelse af midlerne til bedre vilkår for ældre.

Det bemærkes, at der ikke er midler til at prioritere alle forslag fuldt ud.

Tabel 1. Forslag til anvendelse af midlerne til bedre vilkår for ældre

Forslag	Bemærkning	Beløb
Forbedret normering i aftenvagter på plejehjem – en times tilstedeværelse om ugen pr. bolig	Dog ikke demensenheder og døgnrehabiliteringsafsnittet på Carolineparken	5.680.000
Ansættelse af sygeplejersker hvor der er midlertidige boliger på plejehjem	Ansættelse svarende til fire sygeplejersker 37 timer om ugen	2.020.000
Træning i arbejdstiden	Finansiering af andel af medarbejdernes arbejdstid som anvendes på træning	2018: 611.200 2019: 867.000 2020: 409.000
DÆMP-patienter, der modtog hjemmehjælp inden de blev indlagt, besøges indenfor 24 timer efter udskrivelse fra sygehus	Kræver flere timer i Sygeplejen	347.000
Udgifter til øget normering på døgnrehabiliteringsafsnittet	Følgende udgifter flyttes fra Omstillings- og demografipuljen: Opnormering af terapeuter Opnormering af sygeplejersker Terapeuter i aftenvagter i stedet for assistenter	661.700 331.800 146.000 (I alt 1.139.500)
I alt		2018: 9.797.000 2019: 10.053.000 2020: 9.595.000

De tiltag, der kan gennemføres med midler fra puljen til bedre vilkår for ældre, er som nævnt tiltag, der vedrører plejehjem og hjemmeplejen.

Det bemærkes, at der med de nævnte forslag vil være et årligt forbrug på ca. 10 mio. kr. Der er som nævnt 5 mio. kr. i puljen.

Det bemærkes også, at der indgår et forslag om at finansiere dele af de forøgede udgifter til opgradering af døgnrehabiliteringsafsnittet på Carolineparken af puljen. Når dette bringes på bane, skyldes det, at der herved kan frigøres midler i "Omstillings- og demografipuljen". Udvalget har friere muligheder for at disponere over midler i denne pulje.

Endelig bemærkes det, at alle forslag – med undtagelse af træning i arbejdstiden - er beregnet med helårvirkning. Men tiltag der ikke er sat i værk vil kun få en effekt i syv eller otte måneder i 2018. I beregningerne af udgifter til træning i arbejdstiden er der taget højde for, hvordan udgifterne konkret fordeler sig på de tre år – 2018, 2019 og 2020.

Når der sættes nye tiltag i værk i løbet af 2018, er det vigtigt, at der er et fokus på finansiering også i de kommende år.

Der foretages nedenfor – i tabel 2 – yderligere en prioritering af forslagene. En prioritering som holder sig indenfor rammen på 5 mio. kr.

Tabel 2. Konkret forslag til anvendelse af midlerne til bedre vilkår for ældre i 2018

Forslag	Bemærkning	Beløb
Forbedret normering i aftenvagte på plejehjem – en <i>halv times</i> tilstedeværelse om ugen pr. bolig. Forslaget giver en forøgelse af normering i aftenvagte med otte procent.	Dog ikke demensenheder og døgnrehabiliteringsafsnittet på Carolineparken. Otte måneders virkning.	1.560.000
Ansættelse af sygeplejersker hvor der er midlertidige boliger på plejehjem	Ansættelse svarende til fire sygeplejersker 37 timer om ugen. Syv måneders virkning.	1.178.000
Træning i arbejdstiden	Finansiering af andel af medarbejdernes arbejdstid som anvendes på træning.	611.200
DÆMP-patienter, der modtog hjemmehjælp inden de blev indlagt, besøges indenfor 24 timer efter udskrivelse fra sygehus	Kræver flere timer i Sygeplejen. Syv måneders virkning.	202.000
Udgifter til øget normering på døgnrehabiliteringsafsnittet	Følgende udgifter flyttes fra Omstillings- og demografipuljen: Opnormering af terapeuter Opnormering af sygeplejersker Terapeuter i aftenvagte i stedet for assistenter 12 måneders virkning.	661.700 331.800 146.000 (I alt 1.139.500)
I alt		4.690.000

Som det ses bliver der med dette forslag mulighed for at gennemføre alle de i tabel 1 nævnte forslag, dog bliver forøgelsen af normeringen i aftenvagten på plejehjem kun halvt så stor som anført i tabel 1. En forøgelse af normeringen med otte procent må dog også betragtes som en væsentlig forbedring af bemanningen – til gavn for både beboere og medarbejdere.

I 2019 og følgende år vil der midler fra puljen til bedre vilkår for ældre være mulighed for at videreføre forslagene om

- en forøget normering i aftenvagten,
- ansættelse af sygeplejersker på plejehjem og
- træning i arbejdstiden.

Derimod vil der ikke være midler til at finansiere udskrivningsbesøg hos DÆMP-patienter. Man kan dog argumentere for, at indsatsen skal "hvile i sig selv" efter finansiering i syv måneder.

Der vil være behov for at finde andre finansieringskilder til døgnrehabiliteringsafsnittet. Mere herom nedenfor.

8.2 Omstillings- og demografipuljen

Som det fremgår af bilag 1, er der i alt 4.106.600 kr. i Omstillings- og demografipuljen.

Der er et beløb på 1.450.490 kr., der ikke er disponeret over.

Tabel 3. Forslag til anvendelse af Omstillings- og demografipuljen

Forslag	Bemærkning	Beløb
Ikke disponeret beløb		- 1.450.490
Udgifter vedr. døgn-rehabiliteringsafsnittet finansieres af puljen til bedre vilkår for ældre	Jf. tabel 1 og 2.	- 1.139.500
Herefter til disposition		- 2.589.990
Midler til Træning i arbejdstiden	Midler til projektledelse til og fysisk træner mv. (note 4)	2018: 775.000 2019: 717.000 2020: 617.000
Forbedret hygiejne ved håndtering af hjælpemidler	Anskaffelser og ombygning (engangsudgift) Årlig driftsudgift	225.000 77.000
Flere daghjemsplasser	Fire pladser til demensramte i Varde samt omlægning af øvrige daghjemsplasser	753.300
I alt		2018:1.830.000 2019:1.547.000 2020:1.447.000
Til rest i 2018		760.000

Som det ses i tabellen ovenfor, er der mulighed for at finansiere alle tre nævnte forslag:

- (Dele af) træning i arbejdstiden. (Øvrige udgifter vedr. tiltaget er finansieret af puljen til bedre vilkår for ældre).
- Forbedret hygiejne ved håndtering af hjælpemidler.
- Flere daghjemsplasser.

Der vil være mulighed for at finansiere forslag for yderligere 760.000 kr. Det kan i den forbindelse nævnes, at der kan være behov for at finansiere en udgiftsstigning til omsorgstandplejen. Merudgiften forventes at være i størrelsesordenen 200.000 kr., jf. bilag 2.

Det skal understreges, at det i 2019 og 2020 vil være muligt at finansiere de øgede udgifter til døgnrehabiliteringsafsnittet, der ikke efter 2018 kan finansieres af puljen til bedre vilkår for ældre.

8.3 Forslag der kan gennemføres senere

I tabellen nedenfor er nævnt en række forslag, som det vil være relevant at gennemføre ud fra faglige betragtninger og ikke mindst ud fra et perspektiv, hvor der er fokus på forebyggelse og livskvalitet. Det er dog vurderingen, at de her nævnte forslag bedre end de forslag, som er omtalt i tabel 2 og 3, kan udskydes til gennemførelse på et senere tidspunkt.

Tabel 4. Forslag det kan overvejes at gennemføre senere

Forslag	Bemærkning	Beløb
Omlægning til fuld elektronisk dokumentation	Afventer en nærmere analyse.	
Åbne dagtilbud på plejecentre		
Forebyggende sundhedstilbud		
I alt		

Noter

Note 1:

I aftalen om finansloven er der faktisk et selvstændigt afsnit om en "bedre indsats mod sygefravær" på ældreområdet. Det fremgår her, at der afsættes en statslig pulje, hvor kommunerne kan søge om midler til initiativer, der kan begrænse sygefraværet. Teksten i dens helhed lyder:

"Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om, at det er væsentligt at styrke indsatsen for at reducere sygefraværet i ældreplejen til gavn for medarbejderne og de ældre borgere. Et reduceret sygefravær går hånd i hånd med et godt arbejdsmiljø og kan bidrage til at forbedre rekrutteringsgrundlaget til ældreplejen og til de relevante uddannelser, fx SOSU-uddannelserne.

Det er vigtigt, at der udvikles og spredes nye idéer til, hvordan fraværet kan mindskes.

Der afsættes en ansøgningspulje til nye kommunale initiativer, der systematisk skal nedbringe sygefraværet i ældreplejen, på 10 mio. kr. i 2018 og 20 mio. kr. årligt i perioden 2019 - 2021.

I forbindelse med projektet nedsættes en følgegruppe bestående af Beskæftigelsesministeriet, Moderniseringsstyrelsen, Sundheds- og Ældreministeriet, KL og FOA. Gruppen har indledningsvist til opgave at fastsætte kriterier for, hvilke projekter der kan ydes støtte til. Gruppen skal under og efter projektfasen bidrage til at sikre grundlaget for en systematisk vidensdeling med udgangspunkt i erfaringerne fra de støttede projekter.

I foråret 2022 udarbejder følgegruppen en samlet opfølgning samt inspirationsmateriale på baggrund af erfaringerne fra de gennemførte projekter. Dermed skabes der et grundlag for, at sprede gode idéer og tiltag der virker på tværs af kommuner til gavn for medarbejderne og de ældre borgere.

Ansøgningskriterierne for puljen skal foreligge i marts 2018 med efterfølgende kommunal ansøgningsfrist medio 2018. Puljeadministrationen forankres i Beskæftigelsesministeriet. "

Note 2:

Garantien består i, at borgere, når de er visiteret til en plejebolig, har krav på at kunne flytte ind i sådan bolig indenfor to måneder.

Note 3:

Denne viden om de pårørendes ønsker kom frem i forbindelse med det projekt om bedre aflastning til pårørende til demensramte, som Varde Kommune gennemførte i 2017 med støtte fra statslige puljemidler.

Note 4:

Det vurderes, at udgifter af denne type ikke kan finansieres af midlerne til "Bedre vilkår for ældre".

Bilag 1

Anvendelse af værdighedsmidlerne i 2018

Udvalget for Social og Sundhed besluttede på møde den 14. november 2017, at de 10.428.000 kr., Varde Kommune i 2018 får stillet til rådighed fra Sundheds- og Ældreministeriet som såkaldte værdighedsmidler anvendes til de formål, som fremgår af tabellen nedenfor.

Indsats	Beløb
Forbedring af normeringen i aftenvagten på demensenheden Vinkelvejscentret (33 pladser)	514.000
Forbedring af normeringen i aftenvagten på demensenheden på Lyngparken, Varde (18 pladser), og på Skovhøj, Oksbøl (14 pladser)	411.000
Musikterapeutisk arbejde i demensomsorgen	100.000
Aktivitetstilbud til yngre demensramte (Kompasklubben)	1.028.000
Opretholdelse af serviceniveau i hjemmeplejen samt fast vagt på plejecentre	5.187.000
Ledsageordning for demensramte	25.000
Øget serviceniveau på plejecentre og øvrigt ældreområdet	3.085.000
Demensvenlig indretning af plejecentre	78.000
I alt	10.428.000

Bilag 2

Anvendelse af Omstillings- og demografipuljen 2018

De beslutninger om anvendelse af midlerne i udvalgets Omstillings- og demografipulje, der er truffet, fremgår af oversigten nedenfor. Puljen er på 4.106.560 kr.

Emne	Beløb
Styrkelse af demenskonsulentfunktionen (dok.nr. 131 953 / 17)	500.000
Samling af trænings- og rehabiliteringspladser på Carolineparken og etablering af vurderingspladser (dok.nr. 147 389 / 17) Udgifterne går til følgende formål:	1.334.300
Øget terapeutnormering på afsnittet	661.700
Øget sygeplejenormering	331.800
Merudgift ved terapeuter i aftenvagt	146.000
Øgede ressourcer i visitationen	69.900
Indsats for pårørende	50.000
Tilførsel til Træning og Rehabilitering	74.800
Flere ADL-udredninger*) (dok.nr. 178 855 / 17)	350.000
Forøgelse af tilskud til Café Paraplyen (sag nr. 10/10234)	471.770
Forbrugt i alt	2.656.070
Til rest	1.450.490

Som det ses, er der et beløb på 1.450.490 kr., der er endnu ikke er truffet beslutning om anvendelse af.

Herudover har det været drøftet om den udgiftsstigning i omsorgstandplejen**), som ikke kan dækkes indenfor budgettet, skal dækkes af omstillings- og demografipuljen. Det forventes, at der vil være tale om en udgift i størrelsesordenen 200.000 kr.

Noter:

*) ADL står for Almindelig Dagligdags Levevis. ADL-udredninger bestilles af visitationen, når man i forbindelse med borgeres anmodning om hjælp har behov for en nærmere vurdering af borgerens funktionsniveau. ADL-udredningen gennemføres af Træning og Rehabilitering.

**) Omsorgstandplejen er et tilbud til ældre, som ikke længere er i stand til at benytte de almindelige tandlæge/tandpleje-tilbud.